Rocznik siedemdziesiąty pierwszy

Orędownik Kościelny

Urzędowy Organ Diecezji Chełmińskiej

Nr. 3 **Pelplin, dnia 5 marca** **1928**

Treść:

22

Zarządzenia, dotyczące pracy misyjnej w diecezji chełmińskiej

Na całym świecie budzi się coraz potężniejszy ruch misyjny. Narody katolickie współzawodniczą z sobą, aby poprzeć go jak najwydatniej.

Popiera go wedle sił i Polska. Kiedy była podbita w niewolę, nie mogła wystąpić z akcją jednolitą, zakreśloną na szeroką skalę. Mimo to nie szczędziła ofiar i okazywała w sprawach misyjnych zainteresowanie żywe i czynne, tem więcej zaszczytne, im w trudniejszych znajdowała się warunkach. Zgromadzenia misyjne różnych krajów wykazują w owych czasach sporą liczbę misjonarzy, zakonnic, braci, poświęcających się pracy misyjnej. A kiedy Opatrzność Boża wzbudziła Polskę do nowego życia, nie mogła ona natychmiast wytężyć sił swoich na zewnątrz, gdyż walczyć musiała z olbrzymiemi trudnościami wewnątrz. Zubożona i zniszczona przez wojnę, nie mogła myśleć o wielkich jałmużnach na wzniosłe cele pozakrajowe, jakiemi są sprawy misyjne. A jednak nie uchylała się od nich. Ruch misyjny został zapoczątkowany i z każdym rokiem się wzmaga. Ostatni Międzynarodowy Kongres Akademicki w Poznaniu (28 września — 2 października 1927) był między innemi wielką lustracją wszystkich sił misyjnych w Rzeczypospolitej, zapalał i zachęcał wszystkich pracowników i wykazał bezpodstawność twierdzeń, jakoby Polska pomiędzy narodami katolickiemi pod względem pracy misyjnej zajmowała miejsce ostatnie.

Praca ta powinna być ściśle zorganizowana, jeśli pokaźne ma przynieść owoce. Taką organizację zaleca Encyklika Ojca św. Piusa XI Rerum Ecclesiae gestarum z 28 lutego 1926.

Idąc za jej wskazówkami, wprowadziliśmy do wszystkich parafij Naszej diecezji Dzieło Rozkrzewienia Wiary jako główne i naczelne stowarzyszenie misyjne. Podajemy poniżej pierwszą część rzeczonej Encykliki, mającą ogólne znaczenie nie tylko dla Duchowieństwa, ale i dla wiernych, pragnąc, by kapłani często ich pouczali, że obowiązek wspierania misyj ciąży na wszystkich, że katolicy współpracować powinni z misjonarzami na mocy obowiązującego nas przykazania miłości Boga i bliźniego, że współpraca misyjna jest najszczytniejszym ale i nieodzownym aktem wdzięczności za wszystkie skarby i bogactwa łask i dóbr nadprzyrodzonych, które stały się naszym udziałem przez wiarę katolicką, przez przynależność do Kościoła katolickiego.

Pragnąc uwydatnić doniosłość pracy misyjnej, poświęcamy jej cały niniejszy numer Orędownika kościelnego. Podajemy poza Encykliką papieską przedewszystkiem zobrazowanie dotychczasowej akcji misyjnej w diecezji Naszej. Widnieją w niem jeszcze braki rozliczne, żywimy jednak to przekonanie, że w ciągu roku bieżącego wszystkie owe braki zanikną, że niebawem nie będzie ani jednej parafji, ani jednej stacji duszpasterskiej, w którejby nie kwitła praca misyjna, w którejby nie istniało Dzieło Rozkrzewienia Wiary, że nie będzie ani jednego kapłana, któryby nie miał zrozumienia dla konieczności akcji misyjnej i nie należałby do Unio Cleri pro Missionibus.

Do pogłębienia akcji misyjnej przyczyni się niemało Dzieło św. Dziecięctwa, tak gorąco polecone przez Ojca św. Stowarzyszenie to jest w pierwszym rzędzie przeznaczone dla dzieci, choć także i dorośli do niego mogą należeć, zwłaszcza ci, którym trudno składać miesięcznie 20 gr. na Dzieło Rozkrzewienia Wiary. Praca wśród dziatwy sprawi duszpasterzowi największe zadowolenie. W sercach młodocianych działa nieraz łaska Boża potężniej niż w sercach dorosłych, rozbudza idealizm najwznioślejszy i zapał dla sprawy misyjnej. Chodzi również o to, by w młodych sercach rozbudziło się zrozumienie nie tylko dla pracy misiyjnej w kraju, ale także dla pracy misyjnej na polach misyjnych, chodzi o wypielęgnowanie łaski powołania do czynnej pracy misyjnej. Pod tym bowiem względem nasze Pomorze dotąd uczyniło nie wiele, choć już są pocieszające zaczątki. Dlatego zwracamy się z gorącą prośbą do XX. Prefektów w gimnazjach, seminarjach nauczycielskich, w szkołach wydziałowych i powszechnych, by nie zapominali o tem, że pod ich okiem wychowują się przyszli działacze na niwie misyjnej, wychowują się przyszli kapłani, bracia i siostry misyjne.

Pocieszający to objaw, że w diecezji Naszej niema prawie uczelni, w którejby XX. Prefekci nie pracowali usilnie nad uświęceniem młodzieży i pobudzeniem jej do czynnej współpracy i ofiarności misyjnej, ale nie wszędzie przeprowadzona tam ścisła organizacja, wskutek czego młodzież pozbawiona jest przywilejów i odpustów, które daje Dzieło Rozkrzewienia Wiary lub Dzieło św. Dziecięctwa. Należy zatem uczniów i uczczennice niższych klas zorganizować w Dziele św. Dziecięctwa, w wyższych zaś klasach tworzyć koła misyjne i zszeregować członków w Dziele Rozkrzewienia Wiary.

Choć Dzieło Rozkrzewienia Wiary jest podstawowym i naczelnym związkiem misyjnym, jednak stanowisko to, nadane mu przez Stolicę Apostolską, nie wyklucza pracy w innych stowarzyszeniach, istniejących w Naszej diecezji. Można więc i należy obok Dzieła Rozkrzewienia Wiary popierać Towarzystwo Misyjne dla Wschodu, sodalicję św. Piotra Klawera, stowarzyszenie Misyjne św. Józafata, ale trzeba ująć stowarzyszenia te w ścisłą organizację tam, gdzie jej dotychczas nie było, by większe dawały plony. Nieodzowną jest rzeczą, by duszpasterz wiedział, ile ma w swojej parafji członków poszczególnych związków misyjnych celem zachęcenia i dopilnowania ich zelatorów i zelatorek.

Zarządzamy zatem, by w każdej parafji i w każdem samodzielnem duszpasterstwie, do którego zaliczamy również wszystkie gimnazja, seminarja, szkoły wydziałowe i zakłady, założono akta misyjne, osobne dla poszczególnych stowarzyszeń misyjnych, wykazujące ilość członków, spis dziesiętników, zawierające protokoły i sprawozdania z odbytych zebrań, wieczorków itd., a nadto, by zaprowadzono księgę kasową dla każdego związku misyjnego zosobna. Akta i księgi kasowe będą podlegały rewizji przy wizytacjach kanonicznych, a w razie zmiany na stanowisku przekaże się je protokularnie następcy. Polecamy również gorąco zakładanie bibljotek misyjnych po parafjach i w uczelniach średnich i powszechnych.

Wkońcu dziękuję z serca wszystkim tym kapłanom Mej diecezji, którzy w zrozumieniu doniosłości akcji misyjnej pracowali w roku ubiegłym gorliwie nad jej rozwojem i dodatnim a wspaniałym poszczycić się mogą wynikiem. Należy do nich przedewszystkiem Dyrektor diecezjalny Dzieła Rozkrzewienia Wia-

ry, Przew. X. kanonik Kurowski. Raduję się wielce, że mimo zaczątku dopiero zorganizowanej i celowej akcji misyjnej diecezja Nasza w pracy tej nie ostatnie może zajmie miejsce, ale zaznaczam zarazem wyraźnie, że nie wolno nam spocząć, dopóki żywy ruch misyjny nie ogarnie całej diecezji i dopóki wszyscy wierni nie zszeregują się w jeden wielki zastęp misyjny.

Pelplin, dnia 1 marca 1928 r.

† **Stanisław Wojciech,**
Biskup Chełmiński.

23

Encyklika Ojca św. Piusa XI.

do Biskupów całego świata o popieraniu misyj zagranicznych z dn. 28 lutego 1926

(Część pierwsza)

Ktokolwiek uważnie zastanowi się nad historją Kościoła (Rerum Ecclesiae gestarum) musi go ten fakt uderzyć, że już od pierwszych wieków ery chrześcijańskiej, papieże, nie zrażając się żadnemi trudnościami, o to przedewszystkiem zabiegali i o tem myśleli, ażeby nieść światło nauki i dobrodziejstwa cywilizacji chrześcijańskiej ludom „siedzącym w ciemnościach i w cieniu śmierci". I nie na co innego zrodzony został Kościół, jak na to, żeby rozszerzając na cały świat Królestwo Chrystusowe, czynił wszystkich ludzi uczestnikami zbawczego Odkupienia. To też każdy ziemski zastępca Jezusa, naczelnego Pasterza, dalekim jest od tego, żeby ograniczał się tylko do strzeżenia i zachowania trzódki Pańskiej, którą otrzymał, przeciwnie, nie spełniłby swego naczelnego obowiązku, gdyby stojących poza Kościołem nie starał się wszystkiemi siłami pozyskać i zjednoczyć z Chrystusem. Wiadomo, że Boskie zlecenie nauczania i udzielania chrztu wszystkim narodom Nasi poprzednicy spełniali po wszystkie czasy; wysyłani przez nich kapłani, z których wcale sporą liczbę już to dla świątobliwości żywota, już to dla podjętego mężnie męczeństwa czci dzisiaj Kościół publicznie — Europę i świeżo odkryte, dotychczas nieznane lądy usiłowali, z różnym coprawda skutkiem, oświecić światłem naszej wiary. Z różnym powiadamy skutkiem, bo zdarzało się nieraz, że po prawie bezowocnej pracy misjonarzy albo po ich wymordowaniu i skazaniu na wygnanie, pola, które zaczęli obrabiać, prawie nic nie straciły ze swej opoczystości, albo, choć zamieniono je w ogród kwitnący, potem, pozostawione swemu losowi, zwolna znów zarosły cierniem i głogiem. Cieszymy się więc. że w ostatnich latach Zgromadzenia misyjne ze wznowionym zapałem i prace i plony swych prac podwoiły, że na wzmożone trudy misjonarzy wierni odpowiedzieli również wzmożoną ofiarnością. Bez wątpienia wiele przyczyniła się do tego Encyklika naszego Poprzednika (Benedykta XV) z 30 listopada 1919 r. o zagranicznych misjach katolickich, skierowana do wszystkich biskupów świata. Przez nią to bowiem Papież rozbudził przemyślność i energję biskupów dla jednania pomocy misjom, a równocześnie przez wielce mądre wskazówki pouczył Wikarjuszy i Prefektów apostolskich, jak walczyć z trudnościami i co winni czynić ich podwładni, ażeby ich święte posłannictwo było jeszcze owocniejsze.

Jeżeli chodzi o Nas, dobrze wiecie o tem, Czcigodni Bracia, że od pierwszej chwili Naszego pontyfikatu postanowiliśmy niczego nie zaniechać, byle tylko ludom żyjącym w pogaństwie z dniem każdym coraz to dalej misjonarze nieśli światło Prawdy i torowali jedyną drogą do zbawienia. Zdaje się, że przedewszystkiem dwóch rzeczy do tego potrzeba było, a obydwie nie tyle pożyteczne, ile raczej konieczne i jedna z drugą ściśle się splatają. A mianowicie chodzi o to, ażeby w nieprzejrzane i bezkresne krainy, pozbawione dotąd wiary katolickiej, wysyłać daleko większą liczbę pracowników i daleko lepiej przygotowanych w różnych działach wiedzy. Ponadto chodzi o to, ażeby wierni zrozumieli, z jakim zapałem mają się odnosić do dzieła tak świętego i tak doniosłego w skutkach, z jaką natarczywością mają u Boga orędować za niem i z jaką wielką hojnością mają się doń

przyczyniać. Czy nie ten cel mieliśmy przed oczyma, gdy w Naszych Ogrodach kazaliśmy urządzić *Wystawę misyjną*.

To też najłaskawszemu Bogu dziękujemy za to, że, jak słyszeliśmy, na serca wielu młodzieńców na tej Wystawie i jakby dziwowisku zarówno łaski Bożej, jak ludzkiej wielkoduszności i szlachetności, padły pierwsze iskry powołania misjonarskiego. Ów podziw dla pracowników misyjnych, który szedł w ślad za tłumami zwiedzających, już teraz widzimy nie bez podstawy, że nie był próżny i że nie jest zupełnie bezowocny. Ażeby zaś owe wielkiej wagi dokumenta i wskazania, które szły od przedmiotów misyjnych, choć one milczały, nigdy nie zaprzepaściły się i nie zaginęły, postanowiliśmy, o czem zapewne wiecie, z najbardziej typowych eksponatów, ułożonych według jeszcze lepszego planu, urządzić *muzeum w Pałacu Laterneńskim*, a więc w tem miejscu, skąd później, z nastaniem pokoju dla Kościoła, do krajów „bielejących się już ku żniwu" nasi Poprzednicy wysyłali tylu misjonarzy dla świętości ich życia i przywiązania do wiary godnych podziwu.

Wszyscy, zaś zwłaszcza wodzowie misyjni i szeregowcy, że tak się wyrazimy, gdy przy oglądaniu tego muzeum porównają statystyki i metody każdej misji, zachęcą się jeszcze do większych i lepszych rzeczy. Wierni także, sądzimy, wstępując w jego progi, niemniejszego doznają wrażenia jak na Wystawie watykańskiej. Żeby atoli ów silnie rozbudzony zapał wiernych dla sprawy misyjnej jeszcze bardziej podniecić do działania, zwracamy się do Was, abyście nam pospieszyli z wydatną pomocą. Bo jeżeli gdzie jej potrzeba, jeśli gdzie wypada, żebyście z nią spieszyli, to chyba w tej sprawie ani obowiązek Waszego urzędu, ani synowskie przywiązanie do Nas nie pozwoli Wam, żebyście Nam odmówili tej pomocy nieustannej i pełnej gorliwości.

Dopóki Opatrzność użyczy Nam życia, zawsze o tę Naszego urzędu dziedzinę (misyjną) troskać się i zabiegać nie przestaniemy. Często bowiem, kiedy rozważamy, że jeszcze na świecie miljard sto tysięcy jest pogan, duch Nasz żadnego odpocznienia nie ma (II Kor. VII 5) i zdaje nam się, że także Nami mają wstrząsnąć te słowa: Wołaj, nie przestawaj, jako trąba wynoś głos twój (Izaj. LVIII. 1).

Nie potrzebujemy się nad tem rozwodzić, ażeby udowodnić, jak byłoby to przeciwne *przykazaniu miłości Boga i bliźniego,* gdyby należący do owczarni Chrystusowej nic się nie troszczyli o tych, co błąkają się poza jej murami. Zaiste nasz obowiązek miłości Boga wymaga tego, żebyśmy nie tylko starali się o pomnożenie liczby tych, którzy Go znają i wielbią „w duchu i w prawdzie" (Jan IV. 24), lecz także, żebyśmy berłu najukochańszego Zbawcy jak najwięcej pozyskali poddanych, aby „pożytek we krwi" (Ps. XXIX, 10) Jego z każdym dniem był obfitszy i żebyśmy stawali się z dniem każdym coraz milsi dla Niego. A Jemu znów cóż może być milszego nad to, ażeby ludzie byli zbawieni i przyszli do poznania Prawdy (1 Tim. II, 4). A jeśli Chrystus uczynił swoistą i znamienną cechą uczniów Swoich miłość wzajemną (Jan XIII, 35), czyż możemy okazać bliźnim naszym większą i zacniejszą miłość nad tę, jak kiedy staramy się wyprowadzić ludy pogańskie z ciemności i wszczepić w nich wiarę Chrystusową? Owszem, ten rodzaj miłości o tyle przewyższa wszystkie inne uczynki i dowody miłości, o ile dusza góruje nad ciałem, niebo ziemię przewyższa, a wieczność góruje nad czasem. Pielęgnując w sobie ten rodzaj miłości wedle sił swoich, okazujemy, że cenimy wiarę tak, jak ona na to zasługuje i dzieląc się z poganami tym najcenniejszym darem i wszystkiem, co się z nim łączy, odwdzięczamy się w ten sposób zań miłościwemu Bogu.

Jeżeli nikomu z wiernych nie wolno uchylać się od obowiązku popierania misyj, czy wolno stać na uboczu duchowieństwu, które za wolą i wyborem Chrystusa uczestniczy w kapłaństwie i apostolstwie Jego, czy Wam czcigodni Bracia, którzy w zakresie Wam powierzonej działalności, odznaczeni pełnią kapłaństwa, przodujecie z woli Bożej chrześcijańskiemu ludowi i duchowieństwu? Czytamy przecież, że nie samemu Piotrowi, lecz wszystkim apostołom, których Wy następcami jesteście przykazał Pan Jezus: „Idąc na wszy-

stek świat, opowiadajcie Ewangelję wszemu stworzeniu“ (Mar. 16, 15). Stąd wynika, że troska o rozkrzewienie wiary co prawda do Nas należy, ale że i Waszym jest bezsprzecznym obowiązkiem, dzielić się w tej pracy z Nami, o ile przejęte przez Was obowiązki na to zezwalają. Niech Wam zatem, Czcigodni Bracia, nie będzie ciężarem, pójść za Naszemi wskazówkami, jeżeli Was sercem ojcowskiem napominamy, My, którzy będziemy musieli kiedyś zdać rachunek nie mały w tak ważnej sprawie.

Zaprowadźcie więc w waszych diecezjach ów święty *zwyczaj* i powoli go rozpowszechniajcie przez przemowy i pisma, ażeby proszono „Pana żniwa, by posłał pracowników na żniwo swoje“ (Mt. IX, 38) *i żeby modlono się* o światło z nieba, i łaskę dla niewiernych. Z umysłu mówimy zwyczaj, który ma przejść w stałą i tradycją uświęcaną praktykę, bo każdy widzi, że każda pratkyka u tronu Bożego miłosierdzia więcej może wyjednać i większe ma znaczenie, aniżeli jednorazowe modły albo tylko od czasu do czasu naznaczane. Mogą bowiem zapracowywać się, mogą zlewać się potem, i życie swe narażać głosiciele Ewangelji przy nawracaniu pogan na wiarę katolicką, mogą się imać wszelkich przemyślnych sposobów i czysto ludzkich metod, a mimo to nie posuną się naprzód, wszystko w niwecz się obróci, jeżeli Bóg łaską Swą nie dotknie serc pogan, aby je zmiękczyć i pociągnąć ku sobie. Nie trudno zrozumieć, że jak z jednej strony każdy ma wiele sposobności do modlitwy, tak, z drugiej strony jest ona pewnego rodzaju pomocą, z którą może pospieszyć.

Dlatego będzie to zupełnie w myśl naszych życzeń i zgodne z duchem i uczuciami wiernego ludu gdy naprzykład *na nabożeństwie różańcowem* i na innych tego rodzaju nabożeństwach zarówno po katedrach, jak też po innych kościołach, polecicie dodawać jakąś modlitwę za misje i nawrócenie pogan.

Do tego też Czcigodni Bracia, trzeba zwłaszcza dzieci i zakonnice nawoływać i zachęcać. Pragnęlibyśmy, aby zwłaszcza w ochronkach, sierocińcach, *po szkołach i gimnazjach,* jako też po wszystkich domach i klasztorach żeńskich codziennie wznosiły się do nieba modły, któreby upraszały miłosierdzie Boże dla tylu nieszczęśliwych ludzi, dla tak licznych jeszcze pogańskich narodów. Bo czyż może czegoś odmówić, czyż może nie dać czegoś Ojciec niebieski duszom niewinnym i czystym? Ponadto nie ulega wątpliwości, że wraz z przyzwyczajeniem dzieci do modlitwy o nawrócenie pogan, skoro tylko zaczyna się w nich rozwijać kwiat miłości, można także w ich serduszkach przy łasce Bożej wszczepiać nieznacznie ochotę do pracy misyjnej. A jeśli tę ochotę będzie się starannie pielęgnowało, z czasem praktyka ta może wydać pracowników stojących zupełnie na wysokości powołania misyjnego.

Dotknęliśmy tutaj mimochodem, Czcigodni Bracia, sprawy godnej jak najgłębszego zastanowienia się nad nią. Sądzimy, że wszystkim wiadomo, jak ogromną szkodę misjom wyrządziła ostatnia wojna, wskutek tego, że jednych misjonarzy odwołano do kraju i tam wśród zażartych walk legli na placu boju, inni znowu, wygnani z pola prac swoich, musieli je na długi czas zostawić odłogiem. Szkody te i klęski dziś nie tyle należy jakoś naprawić, jak raczej trzeba usilnie dążyć do tego, ażeby przywrócić dawny stan misyj, owszem, ażeby je naprzód posunąć i rozbudować. Nadto, czy to przyjrzymy się bezkresnym krajom, które jeszcze są zamknięte dla wpływów cywilizacji chrześcijańskiej, czy też zważymy olbrzymią liczbę tych, którzy po dziś dzień pozbawieni są łask płynących z dzieła Odkupienia, czy wreszcie uświadomimy sobie owe kłopoty i trudności, w jakie misjonarze przy ich małej liczbie są uwikłani i jakie im stoją na zawadzie: zrozumiemy, że biskupi i wszyscy katolicy powinni do tego zdążać, *ażeby pomnożyć i wzmocnić liczbę misjonarzy.*

Jeżeliby więc w diecezji Waszej, czy to jacyś młodzieńcy, czy klerycy lub księża objawili prawdziwe powołanie do tej najszczytniejszej pracy apostolskiej, żadną miarą nie zagradzajcież im drogi do tego, ale raczej przez Waszą przychylność i powagę idźcie po linji ich zamiarów i pragnień. Wolno Wam wprawdzie z całą swobodą „doświadczać du-

chów, jeśli z Boga są" (I. Jan I. 4), ale gdy osądzicie, że ów zbawienny zamiar począł się i dojrzewa za sprawą Boga, niech Wam ani brak kapłanów, ani potrzeby diecezji nie odbierają odwagi i nie wstrzymują od tego, by udzielić swego pozwolenia. Wasz lud ma pomoc duchowną, że się tak wyrazimy, pod ręką, a więc bliższym jest nieba, aniżeli poganie zwłaszcza ci, którzy żyją w stanie całkowitego barbarzyństwa i zdziczenia. A kiedy się nadarzy sposobność, przez miłość dla dusz i Chrystusa, ochotnie przyjmijcie utratę w szeregach kleru, jeśli to wogóle stratą nazwać można, bo przecież kiedy tracicie pomocnika i towarzysza prac swoich z pewnością zastąpi go Boski Założyciel Kościoła, już to że obfitsze zlewać będzie łaski na Wasze diecezje, już to że wzbudzi nowe powołania do służby kapłańskiej.

Ażeby jednak sprawę misyjną należycie sharmonizować z innemi obowiązkami pasterskiegu urzędu, zaprowadzajcie u siebie *Związek Misyjny Kleru,* albo, jeśli już istnieje, starajcie się go ożywić swą radą, zachętą, powagą, aby coraz to wydatniejszą z dniem każdym rozwijał działalność. Związek ten opatrznościowo przed ośmiu laty założony, podobnie jak nasz Poprzednik licznemi odpustami ubogacił i poddał pod jurysdykcję św. Kongregacji Rozkrzewiania Wiary, tak samo i My Związek ten, wprowadzony w ostatnich latach do wielu diecezyj po całym świecie, zaszczyciliśmy wielu dowodami naszej życzliwości. Wszyscy kapłani, którzy do niego należą, oraz klerycy zgodnie ze swym stanem, wszyscy powiadam, w myśl statutu tego Związku błagają Boga, zwłaszcza podczas mszy św. oraz innych modłów o dar wiary dla niezliczonych pogan i do modlitwy za nich innych nakłaniają. Ilekroć i gdziekolwiek nadarzy się sposobność, albo mówią kazania o popieraniu misyj, albo od czasu do czasu starają się o to, aby stale w pewne dni i w związkach zawiązywać wspólną a pożyteczną akcję. Rozpowszechniają pisma misyjne, a tym u których widzą, że w sercach ich zeszło szczęśliwie ziarno powołania misyjnego, ułatwiają odpowiednie wykształcenie i wychowanie. W diecezji wszelkiemi sposobami popierają Dzieło Rozkrzewienia Wiary i dwa inne pomocnicze związki tegoż dzieła. Ile dotychczas Związek Misyjny Kleru zebrał ofiar przez popieranie innych związków misyjnych, ile na przyszłość z wzrostem ofiarności wiernych można się spodziewać, wiecie Czcigodni Bracia, bo wielu z was w swoich diecezjach pełni rolę opiekunów i promotorów tegoż Związku. *Należałoby sobie jednak życzyć, żeby na przyszłość nie było ani jednego kapłana, któryby nie gorzał tym świętym ogniem ukochania sprawy misyjnej.*

Dzieło Rozkrzewiania Wiary, które wśród innych związków misyjnych zajmuje bezwątpienia naczelne miejsce, a które po ułożeniu nowych dlań ustaw przenieśliśmy tutaj do Rzymu i nadaliśmy mu niejako obywatelstwo rzymskie, w niczem nie chcąc przez to naruszyć sławy jego pobożnej założycielki i miasta Lugdunu, dziełu temu powiadamy, katolicy muszą pospieszyć z jeszcze wydatniejszą pomocą, aby mogło całkowicie sprostać rozlicznym potrzebom misyj, zarówno teraz jak i na przyszłość. Jakie zaś i jak wielke są jego potrzeby, jak niesłychana nieraz nędza przygniata zwiastunów Dobrej Nowiny, dość jasno wynika z Wystawy watykańskiej, ale może wielu nie zauważyło tego, oszołomieni natłokiem, egzotycznością i pięknem eksponatów misyjnych.

Nie wstydźcie się więc, Drodzy Bracia, stać się niejako żebrakami dla Chrystusa i dla zbawienia dusz, nie wstydźcie się zarówno pismem, jak żywem słowem, płynącem z głębi serca, przedkładać ludowi, ażeby owa składka, jaką Dzieło Rozkrzewienia Wiary zbiera co roku, dzięki łaskawej ofiarności, pomnożyła się i wzrosła. A ponieważ niemasz bardziej biednych i nagich, bardziej chorych, głodnych i spragnionych, jak ci co są pozbawieni znajomości Boga i Jego łaski, każdy zrozumie, że ci, którzy w najbiedniejszym z biednych okażą miłosierdzie, sami również dostąpią miłosierdzia i odbiorą zapłatę.

Z dziełem Rozkrzewienia Wiary łączą się, jak już o tem wspomnieliśmy, dwa inne związki, które, od chwili, gdy Stolica Apostolska

uważa je za swoje, wierni przed innemi związkami misyjnemi, mającemi na celu jakieś więcej specjalne cele, powinni propagować i wspierać przez zbieranie składek; mamy zaś na myśli *Dzieło św. Dziecięctwa i Dzieło św. Piotra Apostoła.*

Pierwsze, jak wszystkim doskonale wiadomo, zrzesza dzieci, które grosz na swój użytek oddany przyzwyczajają się składać na wykup i katolickie wychowanie pogańskich niemowląt, skazanych na porzucenie lub zabicie. Drugi związek stara się przez modlitwę i ofiarę pieniężną doborową młódź tubylczą należycie kształcić w seminarjach i ułatwić jej przyjęcie kapłaństwa, ażeby tem łatwiej z biegiem czasu można było ich współziomków pociągnąć do Chrystusa — i utwierdzić w wierze św.

Związkowi św. Piotra Apostoła, jak wiecie, nadaliśmy niedawno za patronkę św. Teresę od Dzieciątka Jezus. Chociaż bowiem tutaj na ziemi żyła za klauzurą, przybierała jednak sobie jednego, drugiego misjonarza, ażeby go wspierać, ofiarując zań stale Boskiemu Oblubieńcowi swoje dobrowolne i przepisane pokuty, a przedewszystkiem swoje ciężkie dolegliwości, na które cierpiała. Pod opieką św. Dziewicy z Lisieux spodziewamy się jeszcze obfitszych owoców tego Dzieła. Wielce się z tego cieszymy, że wielu biskupów zapisało się na listę wieczystych członków tegoż Dzieła i że seminarja, oraz różne związki młodzieży zobowiązały się utrzymywać i kształcić jakiegoś seminarzystę-krajowca.

Obydwa dzieła, które słusznie nazwano pomocniczemi naczelnego Dzieła Rozkrzewiania Wiary, podobnie jak ś. p. nasz Poprzednik Benedykt XV polecił we wspomnianym liście do biskupów, tak i my nie przestajemy ich zalecać. Ufamy, że wskutek Waszej zachęty, Czcigodni Bracia, wierni nie dopuszczą do tego, żeby w ofiarności przewyższali nas akatolicy, którzy z taką zdumiewającą hojnością wspierają swoich rozsiewaczy fałszu.

24.

Zobrazowanie ogólne pracy misyjnej w diecczji chełmińskiej za r. 1927

1	2	3										4	5	6	
Nr. bież.	Parafja wzgl. samodzielna stacja duszpasterska	Istniejące stowarzyszenie misyjne: a Dz. Rozk. W.		b Dz. św. Dz.		c Unio-Cleri		d Sod. klawerj.		e Tow. Misyjne		Liczba odprawionych nabożeństw, zebrań itd.	% członków w stosunku do liczby parafjan	Ogółem wpłynęło w r. 1927	
		liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne			zł	gr
	I. Brodnica.														
1	Bobrowo	47				1	5,—					1	1,9	5	—
2	Brodnica	150		140	91,—	3	15,	113	136,—			29	4,7	242	—
3	Cielęta	90	215,—			1	5,—					4	8,6	220	—
4	Gorale	10	24,—			1	5,—					5	1,0	29	—
5	Jastrzębie	40	72,—									3	2,8	72	—
6	Kruszyny	106	45,—			1	5,—					2	9,0	50	—
7	Lembarg	60	05,50			1	5,—					2	3,3	80	50
8	Mszano	170	371,—	120	90,—	1	5,—			20	20,—	7	17,5	486	—
9	Nieżywięć	60	38,40	105	30,—	2	10,—					8	5,5	78	40
10	Pokrzydowo	58				1	5,—					3	1,8	5	—
11	Szczuka					1	5,—							5	—
12	Żmijewo	50				1	5,—					2	3,6	5	—
	Sa.	841	840,90	365	211,—	14	70	113	136,—	20	20,—			1277	90

1	2	3										4	5	6	
Nr. bież.	Parafja wzgl. samodzielna stacja duszpasterska	Istniejące stowarzyszenie misyjne										Liczba odprawionych nabożeństw, zebrań itd.	% członków w stosunku do liczby parafjan	Ogółem wpłynęło w r. 1927	
		a Dz. Rozk. W.		b Dz. św. Dz.		c Unio-Cleri		d Sod. klawerj.		e Tow. Misyjne					
		liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne			zł	gr
	II. **Chełmno**														
13	Chełmno	110		80		4									
14	Czyste W.					1									
15	Kijewo	45	122,30	121	32,85	1	5,—					9	13,3	160	15
16	Lisewo			323	34,—	1	5,—						6,8	39	—
17	Sarnowo	250	40,—			1	5,—					3	8,7	45	—
18	Starogród	157	317,50	założ.		1						1	8,7	317	50
19	Wabcz	60	84,—			1	5,—					2	2,4	89	—
	Sa.	622	563,80	524	66,85	10	20,—							650	65
	III. **Chełmża**														
20	Biskupice														
21	Chełmża	323		446	500,—	3	15,—				300,—	34	5,7	815	—
22	Dźwierzno	40	25,—									4	2,5	25	—
23	Gronowo	20	48,—									3	1,1	48	—
24	Grzybno	20	25,05			1	5,—					2	2,5	30	—
25	Grzywna														
26	Kiełbasin														
27	Nawra	140	172,—	98	53,20	1	5,—	61	43,40	83	115,—	8	68,4	388	60*
28	Papowo Bisk.	116	30,50	206	253,—	2	10,—			30	27,—	19	10,6	320	50
29	Trzebcz	44	55,80	60	50,—							14	13,8	105	80
30	Unisław														
31	Wielkałąka	207	334,—	150	37,—	1						6	20,0	371	—
	Sa.	910	690,35	960	893,20	8	35,—	61	43,40	113	442,—			2103	95
	IV. **Chojnice**														
32	Borowy Młyn	106	132,15	72	35,20	1	5,—					6	13,0	172	35
33	Borzyszkowy	90	179,60	50	15,80	1	5,—	68	68,—			19	4,5	268	40
34	Brusy					1									
35	Brzeźno	56	21,60	72	43,20							6	10,8	64	80
36	Chojnice	252	284,60	1198	634,35	4	20,—			200	27,20	14	12,9	966	05
37	Konarzyny														
38	Leśno	30	14,—	20	20,—	1	5,—					5	2,6	39	—
39	Lichnowy	150	303,97			1	10,—					3	7,9	313	97
40	Nowacerkiew	90										3	3,8		
41	Ogorzeliny	155	299,—			1						3	9,3	299	—
42	Ostrowite	203	535,20									3	14,0	535	20
43	Silno	46	46,—									2	3,0	46	—
44	Swornegacie	70	104,20	180	81,80	1	5,—					7	19,4	191	—
44a	Zamarte					1	7,—							7	—
45	Zapceń														
	Sa.	1248	1920,22	1592	830,35	12	57,—	68	68,—	200	27,20			2902	77

*) Przeszło 1000 zł zebrano prócz tego na wychowanie 7 chłopców i 3 panien w zakładach misyjnych.

Nr. bież.	Parafja wzgl. samodzielna stacja duszpasterska	3. Istniejące stowarzyszenie misyjne: a) Dz. Rozk. W. – liczba członków	a) Dz. Rozk. W. – składki roczne	b) Dz. św. Dz. – liczba członków	b) Dz. św. Dz. – składki roczne	c) Unio-Cleri – liczba członków	c) Unio-Cleri – składki roczne	d) Sod. klawerj. – liczba członków	d) Sod. klawerj. – składki roczne	e) Tow. Misyjne – liczba członków	e) Tow. Misyjne – składki roczne	4. Liczba odprawionych nabożeństw, zebrań itd.	5. % członków w stosunku do liczby parafjan	6. Ogółem wpłynęło w r. 1927 zł	gr
1	2	3										4	5	6	
	V. Czersk														
46	Czersk	?	274,45			2	5,—					6		279	45
47	Karsin	130	18,—	180		1	5,—					2	10,7	23	—
48	Legbąd	37		59								12	4,4		
49	Łęg	33	100,-	150	100,—	2	35,—				30,—	3	3,7	265	—
50	Odry														
51	Osie	20	51,—	182	96,—	2	10,—					7	4,0	157	—
52	Piece		581,—		50,—	1								631	—
53	Rytel	160	699,50	295	742,-	1	100,—					6	20,0	1541	50
54	Śliwice														
55	Szlachta														
56	Wda	117	209,69			1	10,—					2	9,1	219	69
57	Wiele	410	380,—	144	153,—	1						2	10,3	533	—
	Sa.	907	2313,64	1010	1141,—	11	165,—				30,—			3649	83
	VI. Fordon														
58	Boluminek	30		57								4	2,8		
59	Byszewa	26	20,—									1	1,2	20	—
60	Dóbrcz	103	60,80			1	5,—					2	6,1	65	80
61	Fordon	124	76,98			2	10,—					2	2,8	86	98
62	Koronowo	510	738,32	500	466,43							24	17,4	1104	75
63	Osielsko	150	217,—			1	5,—					2	7,4	222	—
64	Serock	40	93,80		8,-	1	5,—					1	1,4	106	80
65	Wtelno	603	208,—	85		1	5,—					4	42,6	213	—
66	Wudzyn	85			34,—							2	4,0	34	—
67	Żołędowo	43	12,50									2	4,0	12	50
	Sa.	1714	1427,40	642	408,43	6	30,—							3649	64
	VII. Gniew														
68	Dzierżążno					1	5,—							5	—
69	Garc	210		144	280,—	1	5,—				10,—	4	20,0	295	—
70	Gniew					1									
71	Janowo														
72	Królówlas					1									
73	Lignowy	100	9,20			1						1	4,2	9	20
74	Nowacerkiew					1					160,—			160	—
75	Opalenie	205	220,—	330	330,—	1	5,—		35,—			8	42,5	590	—
76	Piaseczno					1					15,—			15	—
77	Tymawa	215	323,—			1						3	1,0	323	—
78	Walichnowy	50	90,55	84	47,—	1	10,—					9	12,1	147	55
	Sa.	780	642,75	558	657,—	10	25,—		35,		185,—			1544	75

1	2	3										4	5	6	
Nr. bież.	Parafja wzgl. samodzielna stacja duszpasterska	Istniejące stowarzyszenie misyjne										Liczba odprawionych nabożeństw, zebrań itd.	% członków w stosunku do liczby parafjan	Ogółem wpłynęło w r. 1927	
		a Dz. Rozk. W.		b Dz. św. Dz.		c Unio-Cleri		d Sod. klawerj.		e Tow. Misyjne					
		liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne			zł	gr
	VIII. **Golub**														
79	Chełmonie	38	44,90									3	3,0	44	90
80	Golub														
81	Kowalewo					1									
82	Kurkocin	80	115,25									7	20,0	115	25
83	Lipnica	160	157,—			1						8	14,4	157	—
84	Łobdowo	31	74,40									1	1,9	74	40
85	Pluskowęsy	115	23,—	62	12,—				istnieje			3	15,4	35	—
86	Radowiska W.	40	18,05									3	3,4	18	05
87	Srebrniki					1									
88	Wrocki	114	212,60									4	5,0	212	60
89	Zieleń	62	138,—			1	5,—					3	6,4	143	
	Sa.	640	783,20	62	12,—	4	5,—							800	20
	IX. **Grudziądz**														
90	Grudziądz Św. Mik.					6									
91	Grudziądz Św. Krzyż			1118	360,—	2	5,—					4	3,2	365	—
92	Grudziądz-Tarpno					1	10,—							10	—
93	Łasin														
94	Mokre	90	112,15	343	314,55	1	5,—					7	21,2	431	70
95	Rogóżno	210	215,50			1							12,1	215	50
96	Król. Dąbrówka														
97	Święte			150	32,—	1	5,—		15,—	60	30,—	5	15,7	82	—
98	Szczepanki	74	44,40			1	5,—					3	10,8	49	40
99	Szembruk				25,—	1	10,—				112,—			147	—
100	Szynwałd					1									
101	Szynych														
	Sa.	374	372,05	1611	731,55	15	40,—		15,—	60	142,—			1300	60
	X. **Kamień**														
102	Dąbrówka	100	12,80	40	4,—	1	5,–					4	10,7	21	80
103	Kamień	300	630,80	360	220,—	3	15,—					2	13,5	865	80
104	Lutowo	100	210,80			1	5,–					6	10,1	215	80
105	Sępólno	140	166,75	260	401,20	2	10,—					13	12,3	577	95
106	Sypniewo	20	13,—	15	9,—	2	10,—	45	50,—			2	3,8	82	—
107	Wałdowo	40				2	10,—					1	1,1	10	—
108	Więcbork	385	924,20	450	285,48	1	5,—			8	56,25	5	32,3	1270	93
109	Wielowicz	84	163,05			1	5.—					2	7,4	168	05
	Sa.	1169	2121,40	1125	919,68	13	65,—	45	50.—	8	56,25			3212	33
	XI. **Kartuzy**														
110	Brodnica														
111	Chmielno	41	39,20	312	41,35	1	5,—				69,70	4	8,2	155	25
112	Goręczyno		100,—		200,05	2								300	05
113	Gowidlino					1	5,—							5	—
114	Kartuzy		351,40		338 40	1	5,—							694	80
115	Kiełpino	60	125,40	144	125,70	1	5,—					9	18,7	256	10
116	Linja			326	156,40							15	14,5	156	40
117	Sianowo	713	1711,25			1	5,—					3	21,8	1716	25
118	Sierakowice	250	278,85										3,3	278	85
119	Wygoda		założ.			2	10,—							10	—
	Sa.	1064	2606,10	782	861,90	9	35,—				69,70			3572	70

1	2	3										4	5	6	
Nr. bież.	Parafja wzgl. samodzielna stacja duszpasterska	Istniejące stowarzyszenie misyjne										Liczba odprawionych nabożeństw, zebrań itd.	% członków w stosunku do liczby parafjan	Ogółem wpłynęło w r. 1927	
		a Dz. Rozk. W.		b Dz. św. Dz.		c Unio-Cleri		d Sod. klawerj.		e Tow. Misyjne					
		liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne			zł	gr
	XII. **Kościerzyna**														
120	Dziemiany	114	233,05			1						3	4,9	333	05
121	Garczyn					1	5,—			30				5	—
122	Grabowo St.	200	45,15			1	5,—					4	10,5	50	15
123	Kościerzyna	216		700	801,20	2	10,—			100	62,—	7	7,8	873	20
124	Kleszczewo					1									
125	Lipusz	128	80,20			1	100,—		12,20			4	3,3	192	40
126	Mściszewice					1	5,—							5	—
127	Niedamowo					1									
128	Parchowo														
129	Pogódki	271	287,70			1						4	7,3	287	70
130	Polaszki St.	37	79,10	36	48,60	1	5,—					3	8,2	132	70
131	Stężyca	420	912,25									4	10,3	912	25
132	Sulęczyno														
133	Szczodrowo	64	143,40			1	5,—					2	6,0	148	40
134	Wysin	470	778,60	130	110,—	1	100,—					2	22,4	988	60
	Sa.	1920	2559,40	866	959,80	13	235,—		12,20	130	62,—			3828	45
	XIII. **Lidzbark**														
135	Białuty	167	415,10									1	4,8	415	20
136	Boleszyn														
137	Działdowo	98	49,20	205	385,—	2	10,—					25	3,8	444	20
138	Górzno	86													
139	Grążawy		założ.												
140	Kiełpiny	156	66,—			1	5,—			28	134,—	3	15,0	205	—
141	Lidzbark	390	687,60		53,40	2	30,—					2	4,8	771	—
142	Łęck W.	160	159,70			2	10,—					2	6,6	169	70
143	Mroczno		58,50			1	5,—							63	20
144	Radoszki					1									
	Sa.	1057	1436,20	205	438,40	9	60,—			28	134,—			2068	60
	XIV. **Lubawa**														
145	Grabowo	300	693,65			1	dożyw.				429,75	3	23,5	1123	40
146	Grodziczno	120	200,—			1	5,—			50	56,—	3	5,7	261	—
147	Kazanice	220	200,—	72	30,—	2	10,—					6	12,2	240	—
148	Koszelewy	362	5,—			1						2	11,6	5	—
149	Lubawa	250	349,60			4	20,—					12	4,4	369	90
150	Prątnica					1									
151	Rożental	97	205,20			2	5,—					4	7,5	210	20
152	Rumian	70	121,60	25	11,45	2	15,—					2	2,3	148	05
153	Sampława	250	271,—	440	355,—	1	5,—			100	270,—	9	48,5	901	—
154	Złotowo					1									
155	Zwiniarz					1									
	Sa.	1669	2046,05	537	396,45	17	60,—			150	755,75			3258	25

1	2	3										4	5	6	
		Istniejące stowarzyszenie misyjne													
		a Dz. Rozk. W.		b Dz. św. Dz.		c Unio-Cleri		d Sod. klawerj.		e Tow. Misyjne					
Nr. bież.	Parafja wzgl. samodzielna stacja duszpasterska	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	liczba członków	składki roczne	Liczba odprawionych nabożeństw, zebrań itd.	$^0/_0$ członków w stosunku do liczby parafjan	Ogółem wpłynęło w r. 1927 zł	gr
	XV. **Nowe**														
156	Barłóżno	36		150	100,60	1	5,—					2	5,8	105	60
157	Bzowo	110	48,90			1						1	5,2	48	90
158	Grabowo					1	5,—			935	420,—		100,0	425	—
159	Kasparus	113	126,—	54	6,80	1						24	19,1	132	80
160	Komorsk W.														
161	Kośc. Jania					1	100,—			45	25,—	12		125	—
162	Lalkowy	41	28,—			1	5,—					3	1,5	33	—
163	Lipinki														
164	Lubień W.	56	4,20	32	2,30	1	5,—					8	12,7	11	50
165	Nowe	351	136,—			1						11	4,4	136	—
166	Osiek	200	522,10	264	368,—	2	10,—			327	322,80	10	19,7	1222	90
167	Pieniążkowo	143	.			2									
168	Płochocin	104										4	8,8		
169	Skórcz	450	815,70	300	597,40									1413	10
170	Warlubie		założ.												
	Sa.	1604	1680,90	800	1075,10	12	130,—			1307	767,80			3653	85
	XVI **Nowemiasto**														
171	Brzozie Niem.					1	5,—							5	—
172	„ Polskie					1	5,—							5	—
173	Krotoszyny					1	5,—							5	—
174	Kurzętnik	157	151,40			1	5,—					7	5,0	156	40
175	Lipinki			120	93,—	1	5,—			198	250,—	4	19,0	348	—
176	Łąkorz	272		120		1	5,—			310	550,—	5	29,5	555	—
177	Mikołajki	40	76,40			1	5,—					3	5,0	81	40
178	Nowemiasto		111,38			2	10,—							121	38
179	Radomno	150	357,17	36	11,05	2	10,—				58,10	2	7,3	436	32
180	Skarlin	52	52,50	48	12,—	2	20,—					6	3,8	84	50
181	Szwarcenowo	130	57,60			1	5,—			231	115,—	2	24,4	172	60
182	Tylice		26,15			1	5,—					2		31	10
	Sa.	801	832,55	324	116,05	15	85,—			739	968,10			2001	70
	XVII. **Puck**														
183	Jastarnia	131	532,05			1	5,—					2	7,3	535	05
184	Mechowa														
185	Puck		36.65	450	27,—	1						2	6,0	63	05
186	Starzyno	515		108								4	33,0		
187	Strzelno	220	259,75	50	9,05	1	5,—			50	53,90	3	14,6	317	70
188	Swarzewo	200	171,81									3	6,5	171	81
189	Tyłowo	55	30,—	35	481,25					80	46,40		60,1	557	65
		170		110											
190	Żarnowiec					1					90,—			90	—
	Sa.	1121	1027,66	643	517,30	4	10,—			130	190,30			1745	26

*) Dodatkowa liczba członków składa się z obcych parafjan z Niemiec.

1	2	3										4	5	6	
Nr. bież.	Parafja wzgl. samodzielna stacja duszpasterska	Istniejące stowarzyszenie misyjne: a Dz. Rozk. W. liczba członków	a Dz. Rozk. W. składki roczne	b Dz. św. Dz. liczba członków	b Dz. św. Dz. składki roczne	c Unio-Cleri liczba członków	c Unio-Cleri składki roczne	d Sod. klawerj. liczba członków	d Sod. klawerj. składki roczne	e Tow. Misyjne liczba członków	e Tow. Misyjne składki roczne	Liczba odprawionych nabożeństw, zebrań itd.	% członków w stosunku do liczby parafjan	Ogółem wpłynęło w r. 1927 zł	gr
	XVIII. **Radzyn**														
191	Gruta				150,—	2	5,—							155	—
192	Jabłonowo			159	25,—							3	3,5	15	—
193	Linowo	20	20,—	69	55,—	1						5	7,1	75	—
194	Okonin	30	151,20			1	dożyw.					4	1,8	151	20
195	Ostrowite	50	15,—	110	85,—	1	5,—				42,80	5	17,3	147	80
196	Płowęż	74	136,80			1	50,—				15,25	3	4,2	208	05
197	Radzyn					1	5,—			65	28,90	3	1,4	33	90
198	Rywałd					1									
	Sa.	174	323,—	338	315,—	8	65,—			65	86,95			789	95
	XIX. **Starogard**														
199	Bobowo	345	277,29			1	5,—				30,—	2	15,8	312	29
200	Czarnylas		150,—			1								150	—
201	Dąbrówka					1	5,—							5	—
202	Jabłowo	105	125,05									2	7,3	125	05
203	Kiszewa St.														
204	Klonówka	440				1	5,—					1	22,8	5	—
205	Kokoszkowy	70	291,20	500	300,—	1	5,—	100	250,—	70	170,—	9	32,5	1016	20
206	Lubichowo		85,50			1	10,—			203	370,—	1	4,3	465	50
207	Pączewo	200		240	91,50	1						7	28,5	91	50
208	Pinczyn														
209	Skarszewy					1	5,—				25,—			30	—
210	Starogard			1750	2568,01	2						18	14,5	2568	01
211	Sumin	80	35,—	60	30,—	1	5,—					13	18,3	70	—
212	Zblewo		85,15		56,20	1								141	3
	Sa.	1240	1049,19	2550	3045,71	12	40,—	100	250,—	273	595,—			4979	90
	XX. **Świecie**														
213	Drzycim	96	222,50			2	5,—						2,4	227	50
214	Gruczno			200	53,—							3	7,6	53	—
215	Jeżewo					2	10,—							10	—
216	Łąkie Polskie	23	55,20									6	1,4	55	20
217	Lubiewo	320	430,—			2	10,—					36	8,3	440	—
218	Niewieścin										15,12			15	12
219	Przysiersk					1	10,—				30,—			40	—
220	Rykowisko-Bł.					1	5,—							5	—
221	Świecie	286	516,30	960	703,20	2	5,—		476,33			16	11,8	1700	83
222	Świekatowo	293	662,—			1	100,—					4	12,4	762	—
223	Topólno														
	Sa.	1018	1886,—	1160	756,20	11	145,—		476,33		45,12			3308	65
	XXI. **Tczew**														
224	Godziszewo	30	12,15									1	1,4	12	15
225	Gorzędziej					1									
226	Lubiszewo	171	339,—	54	18,—							5	9,0	357	—
227	Miłobądz														
228	Pelplin	500	924,75	200		5	30,—			120	378,10	7	20,3	1332	85
229	Rajkowy	258	578,20	150	59,50	1	5,—			100	150,—	16	38.2	792	70
230	Subkowy	200	322,—	300	400,—							16	11,2	722	—
231	Tczew, Św. Krzyż	1650	80,—	720	240,—	3	15,—	120				11	22,3	335	—
232	Tczew, Św. Józef	120	300,20	1526	1150,10	2	11,—			200	200,—			1661	30
	Sa.	2929	2556,30	2950	1867,60	12	61,—	120		420	72810			5213	—

1	2	3										4	5	6	
Nr. bież.	Parafja wzgl. samodzielna stacja duszpasterska	Istniejące stowarzyszenie misyjne: a Dz. Rozk. W. — liczba członków	a Dz. Rozk. W. — składki roczne	b Dz. św. Dz. — liczba członków	b Dz. św. Dz. — składki roczne	c Unio-Cleri — liczba członków	c Unio-Cleri — składki roczne	d Sod. klawerj. — liczba członków	d Sod. klawerj. — składki roczne	e Tow. Misyjne — liczba członków	e Tow. Misyjne — składki roczne	Liczba odprawionych nabożeństw, zebrań itd.	% członków w stosunku do liczby parafjan	Ogółem wpłynęło w r. 1927 zł	gr
	XXII. **Toruń**														
233	Bierzgłowo														
234	Czarnowo	55				1							5,0		
235	Czarze	21	50,45	50	70,-	1	5,—			30	80	5	6,9	205	45
236	Gostkowo					1									
237	Kaszczorek	105	112,85									1	11,0	112	85
238	Lubicz														
239	Łążyn	116	262,—	95	65,—	1						13	10,5	327	—
240	Papowo Tor.	78				1	5,—				100,—	2	2,9	105	—
241	Świerczynki		57,40			1								57	40
242	Toruń, Św. Jakób	310	497,75	300	25,—	1						22	5,0	522	75
243	Toruń, Św. Jan					1									
444	Toruń, N. M. P.	1500	211,65	300	50,—	6	30,—			30	30,—			321	65
245	Toruń-Mokre		42,50			2	10,—				15,—			67	50
	Sa.	2185	1234,60	745	210,—	16	50,—			60	225,—			1719	60
	XXIII. **Tuchola**														
246	Bysław					2									
247	Cekcyn					1									
248	Gostoczyn					1									
249	Jeleńcz	54	129,60			1						2	4,0	129	60
250	Lniano		49,50											49	50
251	Mędromierz		238,—											238	—
252	Pruszcz	70	94,20			1	5,—					2	5,5	99	20
253	Raciąż														
254	Tuchola					1									
255	Zdroje	119	204,40									6	9,2	204	40
	Sa.	173	715,70			7	5,—							720	70
	XXIV. **Wąbrzeźno**														
256	Błędowo	195	275,65			1	10,—	2	4,80			2	15,4	290	45
257	Łopatki					1	5,—							5	—
258	Niedźwiedź	35		36	50,40	1	5,—					7	5,9	55	40
259	Nowawieś król.	139	162,70			1	5,—					3	9,3	167	70
260	Orzechowo	30	17,60			1	5,—				19,60	3	3,0	42	20
261	Płużnica					1	5,—							5	—
262	Ryńsk					1	5,—							5	—
263	Wąbrzeźno				350,—	3	10,—							360	—
	Sa.	399	455,95	36	400,40	10	50,—	2	4,80		19,60			930	75
	XXV. **Wejherowo**														
264	Chylonja	310							1200,—			1	15,9	1200	—
265	Gdynia				20,—	1	10,—							30	—
266	Góra	212	378,70					2240	1342,40			5	109,0	1721	10
267	Luzino					1									
268	Oksywie	230	213,50									2	15,0	213	50
269	Pierwoszyno	100													
270	Reda														
271	Rumja					1									
272	Strzepcz														
273	Szemud	135	145,10									3		145	10
274	Wejherowo	470	100,—	200	129,61	2						12	6,5	229	61
	Sa.	1457	837,30	200	149,11	5	10,—	2240	2542,40					3539	31

1 Nr. bież.	2 Parafja wzgl. samodzielna stacja duszpasterska	3 Istniejące stowarzyszenie misyjne: a Dz. Rozk. W. liczba członków	a Dz. Rozk. W. składki roczne	b Dz. św. Dz. liczba członków	b Dz. św. Dz. składki roczne	c Unio-Cleri liczba członków	c Unio-Cleri składki roczne	d Sod. klawerj. liczba członków	d Sod. klawerj. składki roczne	e Tow. Misyjne liczba członków	e Tow. Misyjne składki roczne	4 Liczba odprawionych nabożeństw, zebrań itd.	5 % członków w stosunku do liczby parafjan	6 Ogółem wpłynęło w r. 1927 zł	gr
	XXVI. Żukowo														
275	Chwaszczyno														
276	Czeczewo					1	5,—							5	—
277	Kack W.														
278	Kielno	680	332,—									3	11,5	332	—
279	Kolibki					1	100,—							100	—
280	Łebno	815	1415,—			1	5,—					6	40,8	1420	—
281	Matarnia	40	47,40	65	65,—							4	4,8	112	40
282	Pomieczyno	20	10,—			1	5,—	160	100,—			4	7,5	115	—
283	Przodkowo	60				1						1	1,7		
284	Żukowo	350	205,20					40	41,—			3	7,5	246	20
	Sa.	1965	2009,60	65	65,—	5	115,—	200	141,—					2330	60
	Wyższe i średnie uczelnie — Zakłady														
1	Sem. Duch. Pelplin					116	90,—		232,50					322	50
2	Coll. Marj. Pelplin			135	130,50	8	50,—							180	50
3	Gimn. klas. Chełmno	81			52,60	1	5,—					8		57	60
4	dto. Chojnice	320	155,—			1						9	86,5	155	—
5	dto. Grudziądz	210	494,—			1	5,—					4	39,6	499	—
6	dto. Kościerzyna														
7	dto. Starogard			120		1	5,—					2		5	—
8	dto. Wejherowo			134	216,50	1						9		216	50
9	dto. Świecie														
10	dto. Toruń	195	78,30	180	112,37	1	5,—					10	60,5	195	67
11	Gimn. reform. Brodnica					1	5,—			110	160,—			165	—
12	dto. Lubawa	100						131				5	97,0		
13	dto. Nowemiasto														
14	Gimn. hum. Chełmża					1	10,—							10	—
15	dto. Gniew			82	65,93							10	60,0	65	93
16	dto. Tczew					1									
17	dto. Wąbrzeźno														
18	Gimn. mat. przyr. Grudziądz	200		100		1						2	75,0		
19	Gimn. żeńsk. Chełmno	140	112,—											112	—
20	dto Grudziądz	315	90,90			1						2		90	90
21	dto Tczew					1									
22	dto Toruń	153	192,—	148	106,—							9		298	—
23	Gimn. pryw. Chojnice														
24	Sem. naucz. Grudziądz					1	5,—							5	—
25	dto. Wejherowo					1									
26	dto. Działdowo			86	44,25							3	100,0	44	25
27	dto. Kościerzyna		5,05											5	05
28	dto. Lubawa														
29	dto. Toruń	32	49,41			1						10		49	41
30	dto. Tuchola														
31	Inst. M. B. A. Kościerz.		150,—											150	—
32	Szk. Wydz. Brodnica			84	36,36	1	5,—					5		41	36
33	dto. Grudziądz			310	33,—	1	5,—					5	63,6	38	—
34	dto. Lidzbark					1	5,—							5	—
35	dto. Lubawa														
36	dto. Pelplin														
37	dto. Świecie			180	120,—							3		120	—
38	dto. Toruń	33	53,—	215	128,—							15	27,0	181	—
39	Dom Popr. Chojnice					1	5,—							5	—
40	Zakł. Psychiatr. Kocborowo					1	5,—							5	—
	Nadzwyczajne dary		142,65		167,50									310	15
		1779	1522,31	1774	1213,01	144	205,—	131	232,50		160,—			3332	82

25

Dzieło Rozkrzewienia Wiary

Do kasy Centrali diecezjalnej (konto czekowe nr. 208 539, Dzieło Rozkrz. Wiary dla Diecezji Chełmińskiej, Pelplin). Wpłynęły w r. 1927 następujące składki:

Cielęta75,00; 140,00. Górale 24,00. Jastrzębie 72,00. Kruszyny 45,00. Lembarg 18,00; 57,50. Mszano 168,00; 120,00; 83,00. Nieżywięć 38,40. Kijewo 65,00; 90,40. Sarnowo 40,00. Starogród 317,50. Wabcz 84,00. Dźwierzno 25,00. Gronowo 48,00. Grzybno 25,05. Nawra 50,00; 24,00; 32,00; 66,00. Papowo Bisk. 30,50. Trzebcz 55,80. Wielkałąka 100,00; 60,00; 40,00; 121,00; 13,00. Borowy Młyn 35,05; 20,40; 17,10; 15,10; 10,60; 21,90; 12,00. Borzyszkowy 179,60. Brzeźno 21,60. Chojnice 236,50; 48,00. Leśno 6,00; 8,00. Lichnowy 236,77; 67,20. Ogorzeliny 51,30; 60,80; 72,00; 49,30. Ostrowite 247,20; 288,00. Silno 46,00. Swornegacie 104,20. Czersk 274,45. Karsin 18,00. Łęg 50,00; 50,00. Osie 27,00; 24,00. Piece 390,00; 191,00. Rytel 170,05; 110,00; 150,00; 120,00; 149,45. Wda 35,00; 174,69. Wiele 353,60; 26,40. Byszewa 20,00. Dóbrcz 60,80. Fordon 76,98. Koronowo 200,59; 4,00; 140,73; 84,00; 48,00; 88,30; 172,70. Osielsko 217,00. Serock 79,20; 14,60. Wtelno 208,00. Żołędowo 12,50. Lignowy 9,20. Opalenie 195,00; 5,00; 20,00. Tymawa 100,00; 223,00. Wlaicnowy 90,55. Chełmonie 44,90. Kurkocin 5,05; 80,00; 30,20. Lipnica 157,00. Łobdowo 74,40. Pluskowęsy 23,00. Radowiska W. 18,05. Wrocki 212,60. Zieleń 129,60; 8,40. Rogóźno 120,00; 95,50. Szczepanki 44,40. Dąbrówka 12,80. Kamień 150,00; 80,05; 100,15; 100,20; 100,20; 100,20. Lutowo 210,80. Sępólno 166,75. Sypniewo 13,00. Więcbork 285,20; 639,00. Wielowicz 95,00; 17,05; 26,00; 25,00. Chmielno 39,20. Goręczyno 100,00. Kartuzy 64,10; 187,30; 100,00. Kiełpino 125,40. Sianowo 1711,25. Sierakowice 100,05; 178,80. Dziemiany 5,05; 52,90; 50,00; 49,50; 75.60 Grabowo St. 45,15. Lipusz 80,20. Pogódki 287,70. Polaszki St. 55,10; 24,00. Stężyca 49,65; 58,60; 176,50; 99,20; 53,40; 143,00; 153,70; 178,20. Szczodrowo 143,40. Wysin 54,20; 151,45; 211,65; 361,30. Białuty 203,70; 211,50. Działdowo 49,20 Kiełpiny 47,70; 18,30. Lidzbark 17,60; 300,00; 370,00. Łęck W. 48,20; 111,50. Mroczno 58,50 Grabowo 138,35; 120,00; 110,20; 155,00; 170,10. Grodziczno 165,00; 35,00. Kazanice 200,00. Koszelewy 5,00. Lubawa 102,00; 219,40; 28,20. Rożental 84,00; 121,20. Rumian 14,00; 71,30; 36,30. Sampława 271,00. Bzowo 48.90. Kasparus 4,80; 62,15; 59,05. Lalkowy 28,00. Lubień W. 4,20. Nowe 34,00; 17,00; 85,00. Osiek 141,80; 70,00; 65,00; 80,20; 20,10; 75,00; 70,00. Skórcz 40,00; 80,00; 151,85; 203,85; 182,00; 158,00. Kurzętnik 67,30; 34,30; 49,80. Mikołajki 76,45. Nowemiasto 29,50; 81,88. Radomno 136,85; 88,82; 131,50. Skarlin 52,50. Szwarcenowo 57,60. Tylice 26,10. Jastarnia 157,05; 373,00. Puck 27,05; 9,00. Strzelno 100,00; 159,75. Swarzewo 77,61; 55,30; 38,90. Tyłowo 30,00. Linowo 2,00; 18,00. Okonin 87,25; 63,95. Ostrowite 15,00. Płowęż 136,80. Bobowo 277,29. Czarnylas 150,00. Jabłowo 125,05. Kokoszkowy 30,00; 25,00; 25,00; 23,00; 20,00; 30,00; 30,00; 44,00; 64,20. Lubichowo 53,40; 32,10. Sumin 35,00. Zblewo 85,15. Drzycim 68,40; 136,10. Łąkie P. 55,20. Lubiewo 10,00; 420,00. Świecie 516,30. Świekatowo 36,00; 58,40; 57,40; 67,30 54,60; 56,00; 52,80; 60,10. 42,20; 66,20; 111,00. Godziszewo 12,15. Lubiszewo 18,00; 321,00. Pelplin 924,75. Rajkowy 259,60; 40,80; 24,00; 50,20; 203,60. Subkowy 45,00; 27,00; 70,00; 80,00; 100,00. Tczew Św. Krzyż 80,00. Tczew Św. Józef 200,10; 100,10. Czarze 50,45. Kaszczorek 112,85. Łążyn 90,00; 172,00. Świerczynki 57,40. Toruń Św. Jakób 497,75. dto B. M. V. 100,00; 42,35; 69,30. dto Mokre 42,50. Jeleńcz 129,60. Lniano 49,50 Mędromierz 15,00; 223,00. Pruszcz 94,20. Zdroje 150,00; 54,40. Błędowo 17,00; 12,00; 40,25; 190,80; 37,60. Nowawieś Kr. 83,70; 79,00. Orzechowo 17,60. Góra 378,70. Oksywie 213,50. Szemud 145,10. Wejherowo 100,00. Kielno 332,00. Łebno 500,00; 215,00; 700,00. Matarnia 47,40. Pomieczyno 10,00. Żukowo 156,20; 20,00; 29,00.

Gimnazjum klas. Chojnice 90,00. Grudziądz 494,00. Toruń 3,00; 39,30. Gimn. żeńskie Chełmno 112,00, dto Grudziądz 90,90, dto Toruń 70,00. Seminarjum naucz. Kościerzyna 5,00. Ks. prof. Żywicki, Kościerzyna 100,00. Helena

Trederówna Kielno 20,00. Tow. śpiewu kośc. Kolibki 20,00. Tow. Wojaków Kolibki 20,00. Spółdzielnia uczniowska W. Kack 20,00. Tow. miłośników przyrody W. Kack 2,00. N. N. Grudziądz 50,00. Sodalicja Marjańska Panien Kościerzyna 50,00. Z. Konieczna, Tczew 10,65. Razem 36 389,57 zł.

BILANS

Wysłano do Kurji Diecezjalnej w Płocku	32 500,00
należność manipul. i portorja	36,75
druki	713,00
na bibljotekę misyjną	281,98
na propagandę	206,00
pozostałość w kasie	2 651,84
Suma	36 389,57

Liczba członków

wynosi 31 780. Na czele ich stoi J. E. Najprzew. X. Biskup-Ordynarjusz. Do pierwszej dziesiątki należą prócz dyrektora diecezjalnego:

1. † Stanisław Wojciech, Biskup chełmiński,
2. † Konstantyn Dominik, Biskup-sufragan,
3. prepozyt Rogacki,
4. oficjał Bartkowski,
5. wikarjusz generalny dr. Rogala,
6. kanonik dr. Michalski,
7. kanonik dr. Sawicki,
8. kanonik dr. Panske
9. prof. dr. Frydrychowicz.

Do następnych dziesiątek zapisali się wszyscy kapłani w Pelplinie.

26

Dzieło św. Dziecięctwa

Do Kasy Centrali diecezjalnej wpłynęły w r. 1927 następujące ofiary:

Mszano 61,00. Nieżywięc 30,00. Kijewo 20,00. Nawra 20,00. Wielkałąka 37,00. Borowy Młyn 10,20; 16,45; 5,95; 0,80; 1,80. Borzyszkowy 15,80. Swornegacie 36,40; 45,40. Łęg 50,00; 50,00. Osie 96,00. Piece 50,00. Rytel 140,00; 100,00. Wiele 20,00; 45,00; 12,00. Koronowo 52,41; 89,27; 20,00; 70,00; 35,00; 36,00; 38,00; 25,75. Serock 8,00. Wudzyn 34,00. Garc 30,00; 44,00. Opalenie 160,00; 170,00. Walichnowy 40,05. Święte 32,10. Szembruk 25,00. Kamień 70,10, Sępólno 206,20; 195,00. Chmielno 41,25. Goręczyno 200,05. Kartuzy 153,40; 185,00. Kiełpino 43,95; 25,75; 56,00. Linja 65,00. Polaszki St. 18,20; 20,40. Kazanice 30,00. Rumian 2,15. Kasparus 6,80. Lubień W. 2,30. Osiek 90,00; 65,00; 10,00; 130,00; 73,00. Skórcz 134,00; 94,35; 78,70; 96,00; 82,25. Radomno 11,05. Skarlin 12,00. Tyłowo 152,21; 102,90; 95,60; 130,54. Gruta 41,00; 40,00; 34,00; 35,00. Jabłonowo 25,00. Linowo 25,00; 10,00. Ostrowite 55,00. Kokoszkowy 27,00; 25,00; 20,00; 30,00; 74,00. Sumin 15,00; 15,00. Zblewo 56,20. Gruczno 30,00; 23,00. Świecie 27,20; 33,30; 75,91; 45,85; 97,16; 55,67; 52,00; 252,10. Subkowy 60,00; 38,50; 80,00; 100.00. Tczew, Św. Krzyż 186,00. Tczew, Św. Józef 350,00; 200,00; 200,00; 200,10: 200,00. Łążyn 65,00. Niedźwiedź 50,40. Wąbrzeźno 150,00; 200,00. Gdynia 20,00. Wejherowo 129,61. Matarnia 65,00. Coll. Mar. Pelplin 95,50; 35,00. Gimn. kla. Chełmno 52,60. dto Wejherowo 52,00. Progimn. Gniew 53,53. Szkoła Wydział. Grudziądz 33,00. dto Świecie 120,00.

Sofja Surzyńska Pelplin 2,00. Anna Lissówna Pelplin 2,00. J. Eks. X. Bisk.-Sufr. Dominik 7,20. Marja i Ewa Maliszewskie 6,80. Stobińska Rajkowy 2,00. Leokadja Szurówna Linja 11,00. Przez J. Eks. X. Bisk. Sufr. Dominika 2,00. Siostry Miłosierdzia Pelplin 55,00. Rogowska Juljanna, Głuche 50,00. Anna i Weronika Lissówne, Pelplin 5,00. Wanda Grąbczewska, Chełmno 2,50. Anna Kuchenna, Dąbrówka 7,50. Marja Maliszewska 14,50.

Razem 8 575,76 zł, które wysłane zostały do Dyrektorjatu Krajowego w Krakowie.

Pozatem poszczególne parafje wysłały wprost do Dyrektorjatu Krajowego złotych 10 052,24, iż łączna suma wszystkich ofiar z diecezji wynosi 10 052,24 zł,
8 575,76 zł,
18 628,00 zł.

Członków jest 22.424.

Spis kierowników Dzieła św. Dziecięctwa, którzy otrzymali dyplom

(19)	24.	2.	1902	J. E. X. Biskup Sufr. Dominik,
(103)	5.	11.	1904	X. dziek. Doering w Kokoszkowach,
(149)	5.	7.	1905	X. prob. Zakryś w Wąbrzeźnie,
(196)	7.	2.	1906	X. prob. Kitzermann w Leśnie,
(274)	1.	6.	1908	X. em. Dąbrowski w Chełmnie,
(280)	1.	6.	1908	X. prob. Dorszyński w Lipuszu,
(281)	1.	6.	1908	X. prob. Dorszyński w Drzycimiu,
(356)	19.	9.	1910	X. prob. Łebiński w Lisewie,
(366)	29.	11.	1910	X. prep. Rogacki w Pelplinie,
(378)	13.	3.	1911	X. prob. Wróblewski w Lipinkach,
(384)	15.	6.	1911	X. prob. Tychnowski w Borzyszkowach,
(385)	15.	6.	1911	X. kur. Zegarski w St. Polaszkach,
(386)	29.	6.	1911	X. prob. Wysiński w Toruniu,
(387)	29.	6.	1911	X. prał. dr. Różyński w Pelplinie,
(390)	29.	6.	1911	X. dziekan Konitzer w Świeciu,
(406)	25.	11.	1911	X. prob. Szuchmielski w Trzebczu,
(413)	1.	1.	1912	X. oficjał Bartkowski w Pelplinie,
(414)	1.	1.	1912	X. wikarjusz gen. dr. Rogala w Pelplinie,
(442)	3.	12.	1912	X. prob. Kręcki w St. Kiszewie,
(467)	9.	10.	1913	X. prob. Felski w Szynwałdzie,
(468)	9.	10.	1913	X. kur. Ziętarski w Bierzgłowie,
(475)	20.	11.	1913	X. prefekt Pączek w Grudziądzu,
(476)	20.	11.	1913	X. prob. Marchlewski w Łążynie,
(477)	20.	11.	1913	X. prob. Lipiński w Bzowie,
(509)	3.	4.	1915	X. kur. Wierzchowski w Lipinkach,
(511)	3.	4.	1915	X. prob. Kaszubowski wPierwoszynie,
(512)	3.	4.	1915	X. prob. Krysiński w Kościerzynie,
(530)	20.	12.	1915	X. prob. Połomski w Kartuzach,
(534)	15.	1.	1916	X. prob. Kupczyński w Tczewie,
(541)	6.	4.	1916	X. prob. Łowicki w Niedźwiedziu,
(542)	6.	4.	1916	X. pref. Grabowski w Toruniu,
(545)	10.	4.	1916	X. dziek. Kozłowski w Toruniu,
(554)	18.	9.	1916	X. kur. Wilemski w Legbądzie,
(557)	3.	10.	1916	X. pref. Rozkwitalski w Grudziądzu,
(561)	6.	1,	1917	X. kur. Gordon w Grabowie,
(572)	20.	7.	1917	X. prob. Kuchenbecker w Bobowie,
(581)	18.	10.	1917	X. kur. M. Kownacki w Lipnicy,
(585)	5.	12.	1917	X. pref. Łubieński w Kościerzynie,
(587)	4.	2.	1918	X. prob. Czubek w Świętem,
(597)	26.	2.	1918	X. prob. Gawin-Gostomski w Fordonie,
(598)	26.	2.	1918	X. prob. Szpitter w Klonówce,
(643)	24.	2.	1919	X. pref. Ossowski w Chełmnie,
(659)	4.	3.	1919	X. prob. dr. Pater w Skórczu,
(665)	21.	6.	1919	X. prob. Kręcki w Strzelnie,
(669)	9.	7.	1919	X. pref. Wierzchowski w Gniewie,
(672)	15.	10.	1920	X. prof. dr. Bieszk w Pelplinie,
(675)	4.	12.	1920	X. dziek. Michnowski w Mszanie,

(677)	26.	5.	1921	X. adm. Dambek w Kurzętniku,
(677)	26.	5.	1922	X. prob. Szwedowski w Osielsku,
(783)	2.	12.	1922	X. pref. Grzemski w Chojnicach,
(784)	2.	12.	1922	X. wik. Wenda w Toruniu,
(798)	2.	12.	1922	X. dziek. Karczyński w Rywałdzie,
(822)	4.	2.	1923	X. prob. Zabrocki w N. Brzoziu,
(852)	13.	6.	1923	X. prob. Błędzki w Pączewie,
(868)	14.	9.	1923	X. wik. Felchner w Kartuzach,
(886)	2.	10.	1923	X. adm. Marcinkowski w Jabłonowie,
(886)	2.	10.	1923	X. wik. J. Mańkowski w Grudziądzu,
(887)	5.	10.	1923	X. wik. Wałdoch w Działdowie,
(896)	21.	11.	1923	X. pref. Szarafiński w Toruniu,
(897)	21.	11.	1923	X. prob. Karpiński w Osieku
(898)	21.	11.	1923	X. pref. Józefowicz w Grudziądzu,
(899)	21.	11.	1923	X. prob. Grudziński w Sępólnie,
(900)	21.	11.	1923	X. prob. Przybyszewski w Walichnowach
(901)	21.	11.	1923	X. wik. Schwanitz w Kamieniu,
(902)	21.	11.	1923	X. prof Deja w Pelplinie,
(903)	21.	11.	1923	X. dziek. Wilmowski w Więcborku,
(912)	25.	12.	1923	X. wik. Borucki w Śliwicach,
(913)	25.	12.	1923	X. prob. Pronobis w Mokrem,
(914)	25.	12.	1923	X. pref. Brejski w Wąbrzeźnie,
(927)	20.	2.	1924	X. wik. Lehmann w Świeciu,
(928)	20.	2.	1924	X. pref. Żuchowski w Działdowie,
(948)	1.	10.	1924	X. pref. Pronobis w Wejherowie,
(949)	1.	10.	1924	X. prof. Kijora w Toruniu,
(950)	1.	10.	1924	X. wik. Czapliński w Sypniewie,
(951)	1.	10.	1924	X. prob. Mitręga w Opaleniu,
(952)	1.	10.	1924	X. radca Lessel w Kamieniu,
(953)	1.	10.	1924	X. wik. Borzyszkowski w Chojnicach,
(954)	1.	10.	1924	X. pref. Pruszak w Chełmnie,
(962)	14.	11.	1924	X. prob. Dorszyński w Drzycimiu,
(693)	14.	11.	1924	X. wik. Fischoeder w Pucku
(977)	31.	12.	1924	X. kur. Licznerski w Karsinie,
(979)	31.	12.	1924	X. dziek. Bukowski w Łęgu,
(982)	1.	4.	1925	X. prob.Lipkowski w Goręczynie,
(998)	25.	5.	1925	X. wik. Grochowski w Nowem,
(1009)	31.	7.	1925	X. prob. Bączkowski w Chełmnie,
(1016)	1.	12.	1925	X. kur. Brząkała w Błądzimiu,
(1017)	1.	12.	1925	X. kur. Gregorkiewicz w Kiełpinie,
(1033)	31.	1.	1926	X. wik. Jeka w Kościerzynie,
(1035)	31.	1.	1926	X. prob. Wrycza w Wielu,
(1035)	31.	1.	1926	X. prob. dr. Liss w Rumianie,
(1055)	9.	6.	1926	X. kur. Sartowski w Borowym Młynie,
(1056)	9.	6.	1926	X. prob. Grüning w Brusach,
(1057)	9.	6.	1926	X. kur. Klunder w Grudziądzu,
(1065)	17.	6.	1926	X. kur. Młyński w Tczewie
(1074)	13.	7.	1926	X. prob. Wieczorek w Rajkowach,

(1092)	10.	10.	1926	X. prob. Łaski w Czarnymlesie,
(1095)	10.	10.	1926	X. wik. Mickholz w Luzinie,
(1096)	26.	10.	1926	X. kur. Papak w Linji,
(1097)	26.	10.	1926	X. prof. dr. Dąbrowski w Pelplinie,
(1098)	26.	10.	1926	X. wik. Porzyński w Nowemmieście,
(1099)	26.	10.	1926	X. prob. Strehl w Sampławie,
(1131)	30.	12.	1926	X. wik. Mówiński w Wąbrzeźnie,
(1310)	13.	2.	1928	X. wik. Borzyszkowski w Chojnicach,
(1146)	31.	12.	1926	X. kan. Kurowski w Pelplinie,
(1149)	7.	6.	1927	X. prob. Czapiewski w Swornegaciach,
(1151)	7.	6.	1927	X. prof. Partyka w Pelplinie,
(1152)	7.	6.	1927	X. wik. Dembski w Grudziądzu,
(1154)	7.	6.	1927	X. wik. Radtke w Papowie Bisk.
(1232)	30.	7.	1927	X. prob. Żelazny w Pruszczu,
(1233)	30.	7.	1927	X. kur. Krzyżanowski w Suminie,
(1234)	30.	7.	1927	X. prob. Majka w Kazanicach,
(1243)	2.	8.	1927	X. wik. Dahlman w Starogardzie,
(1257)	15.	10.	1927	X. wik. Wiśniewski w Gniewie,
(1258)	15.	10.	1927	X. wik. Knitter w Zblewie,
(1259)	15.	10.	1927	X. wik. Hundsdorf w Sierakowicach,
(1260)	15.	10.	1927	X. adm. Kłopocki w Nieżywięciu,
(1261)	15.	10.	1927	X. kur. Rapior w Brzeźnie,
(1262)	15.	10.	1927	X. wik. Gołuński w Chojnicach,
(1272)	12.	12.	1927	X. wik. Śmigocki w Łęck W.
(1273)	12.	12.	1927	X. prob. Firyn w Okoninie,
(1274)	12.	12.	1927	X. prob. Dekowski w Płużnicy,
(1275)	12.	12.	1927	X. prob. Szuman w Nawrze,
(2176)	12.	12.	1927	X. wik. Ringwelski w Grudziądzu,
(1277)	12.	12.	1927	X. pref. Kluck w Starogardzie,
(1278)	12.	12.	1927	X. prob. Heese w Szembruku,
(1279)	12.	12.	1927	X. prob. Łęgowski w Radowiskach W.
(1280)	12.	12.	1927	X. wik. Grzenkowicz w Kijewie,
(1286)	12.	12.	1927	X. prob. Żelewski w Koronowie,
(1303)	13.	2.	1928	X. prob. Jarzębski w Dąbrówce
(1304)	13.	2.	1928	X. prob. Wieczorek w Rajkowach,
(1305)	13.	2.	1928	X. wik. Panek w Lisewie,
(1306)	13.	2.	1928	X. prob. Dunajski w Łąkorzu,
(1307)	13.	2.	1928	X. prob. Hamerski w Wtelnie,
(1308)	13.	2.	1928	X. prob. Chyliński w Barłóżnie,
(1309)	13.	2.	1928	X. kur. Proehnke w Kurkocinie,
(1132)	30.	12.	1926	X. wik. Fischoeder w Pucku,
(1311)	13.	2.	1928	X. wik. Komkowski w Skarlinie.

27

Sprawozdanie Rady diecezjalnej Towarzystwa Misyjnego i Związku Misyjnego kleru za rok 1927

Rada diecezjalna Towarzystwa Misyjnego i Unionis cleri pro Missionibus podaje do wiadomości, że

I. do kasy Towarzystwa Misyjnego (Główna Rada w Warszawie z J. E. X. Arcyb. Roppem na czele) wpłynęło w

roku 1927	4 564,82 zł.
wysłano do Głównej Rady Tow. Misyjnego	4 459,93 zł,
przechodzi na rok 1928:	104,89 zł.

II. do Kasy Związku Misyjnego kleru (Unio cleri pro Missionibus) wpłynęło w r. 1927 od

członków	2 079,45 zł,
wysłano do Centrali Zw. Mis. w Płocku:	2 074,55 zł,
przechodzi na rok 1928:	4,90 zł,

III. Liczba członków Towarzystwa Misyjnego nie powiększyła się w ubiegłym roku, natomiast podniosły się cokolwiek składki.

IV. Związek misyjny Kleru powiększył się w roku 1927 o 90 członków (52 kapłanów i 38 kleryków). Wszystkich przystąpiło dotąd 366 księży wzgl. kleryków. Pożądaną byłoby rzeczą, żeby wszyscy kapłani całej diecezji należeli do tego Związku, któremu Stolica św. liczne dała przywileje i odpusty (cfr. Oręd. kości. 1926 nr. 8). Główne warunki są: raz w roku odprawić wotywę o rozkrzewienie wiary, zajmować się sprawami misyjnemi i dać ofiarę roczną (5,10 zł) lub dożywotnią (100,20 zł).

Z okazji Międzynarodowego Akademickiego Zjazdu Misyjnego w Poznaniu odbyło się tamże 28 września 1927 r. zebranie doroczne XX. Dyrektorów Związku Misyjnego Kleru. Według sprawozdania Sekretarza Jeneralnego Zw. Mis. Kl., X. prałata Pęskiego z Płocka, należało w roku 1926 ogółem 4 893 członków do Związku. Stan kasy wynosił 22 630 zł, 10 dol. i 60 zł w pożyczce złotowej. Kwotę tę podzielono po potrąceniu wydatków na druki i inne potrzeby pomiędzy różne Zakony misyjne.

Zastanawiając się nad sposobami pogłębienia pracy Zw. Mis. Kl., przyszedł Zjazd do przekonania, że w pierwszym rzędzie należy uświadamiać kapłanów. Uproszono tedy O. Krzyszkowskiego T. J., aby zechciał wydać podręcznik dla Kleru, w którymby był statut Związku Misyjnego Kleru i statut Dzieła Rozkrzewienia Wiary i Św. Dziecięctwa, oraz praktyczne sposoby prowadzenia tych wszystkich zrzeszeń.

Zwrócono także uwagę na dzieło zużytych znaczków pocztowych na rzecz misji. X. Dobiecki ze Lwowa wskazał, że znaczki odsyła się do Belgji, gdzie jednak w sprawozdaniach nie uwydatnia się źródła, z którego znaczki wpływają. Zebrani poruczyli X. Dobieckiemu rzeczy tej uregulowanie należyte z winnem uznaniem prac polskich. (Obszerniejsze sprawozdanie ze Zjazdu XX. Dyrektorów ob. Misje Katolickie z grudnia 1927 str. 593).

Dodajemy jeszcze, że koło Misyjne kleryków w Pelplinie chętnie pośredniczy w zbieraniu zużytych znaczków.

Pelplin, dnia 23 stycznia 1928 r.

X. Bp. Dominik, X. Pyszora,
X. Dr. B. Dąbrowski.

28

Sprawozdanie Stow. św. Józafata za czas od 1922—1927

(Stow. św. Józafata założono za Piusa IX 1871 celem popierania Misji bułgarskiej.

Ostatnie sprawozdanie umieścił Zarząd Stow. św. Józafata w Pielgrzymie r. 1922. Podług niego pozostało po odesłaniu 19. VI. 1922 r. OO. Zmartwychwstańcom 27 000 mkp. w

kasie:	10 360 mkp.
w roku 1923 wpłynęło do kasy	11 274 221 mkp.
w roku 1924 wpłynęło do kasy	25 601 000 mkp.
razem	36 885 581 mkp.
Sumę tę zwaloryzowano na	100 zł.

Oprócz tego wpłynęło w r. 1924:	138,28 zł,
w roku 1925:	523,16 zł,
w roku 1926:	953,07 zł,
w roku 1927:	560,83 zł,
razem	2 275,34 zł.
5 marca 1927 wysłano OO. Zmartwychwstańcom w Małko Tirnowo (dawniej w Adrjanopolu):	1 734,00 zł,
przechodzi na rok 1928	541,34 zł.

Dotychczasowy prezes J. E. X. Biskup-Sufragan Klunder umarł 20 października 1927; funkcje jego objął dotychczasowy sekretarz, J. E. X. Biskup-Sufragan Dominik.

Pelplin, dnia 1 lutego 1928 r.

X. Bp. Dominik, prezes. **X. prof. J. Zaremba.** skarbnik główny.

29

Zestawienie wszystkich ofiar, złożonych w r. 1927 na cele misyjne w diecezji chełmińskiej.

Dzieło Rozkrzewienia Wiary	zł	36 389,57
Dzieło św. Dziecięctwa	zł	18 628,00
Unio Cleri	zł	2 079,45
Sodalicja Św. Klawera	zł	4 056,63
Tow. Misyjne	zł	2 079,45
Stow. Św. Józafata	zł	560,83
Sa:	zł	**63 793,93**

Liczba członków zorganizowanych w stowarzyszeniach misyjnych wynosi **61 469,** to jest **7,04** % w stosunku do liczby diecezjan.

30

Wskazówki praktyczne

1. **Wszystkie** składki przeznaczone na cele misyjne (Dzieło Rozkrzewiania Wiary, Dzieło Św. Dziecięctwa, Unio Cleri, Tow. Misyjne itd.) należy przekazywać do

   jednej kasy,

   mianowicie na konto czekowe Poznań nr. 208 539 Dzieło Rozkrzewiania Wiary dla Diecezji Chełmińskiej w Pelplinie.
2. Na odcinku każdego biletu nadawczego (nie wysyłać przekazem!) trzeba koniecznie podać cel przesłanej kwoty, przyczem używać można skrótów następujących:
   R. W. (Dz. Rozkrzewiania Wiary)
   Św. Dz. (Dz. Św. Dziecięctwa),
   U. C. (Unio Cleri),
   T. M. (Tow. Misyjne dla Wschodu),
   S. Kl. (Sodalicja św. Klawera),
   Dz. P. (Dz. św. Piotra),
   Józ. (Stowarzysznie św. Józafata.
   Notatki tego rodzaju są wolne od opłaty.
3. Składki dla Dzieła św. Dzieciątka należy wysłać co drugi miesiąc to jest do 15. I, 15. III, 15. V, 15. VII, 15. IX, 15. XI każdego roku. Dnia 20-go odnośnych miesięcy wysyła Centrala diecejalna kwoty nadesłane do Dyrekcji Krajowej w Krakowie.
4. Składki dla Dzieła św. Dziecięctwa koniecznie nadsyłać należy do Kasy Centrali **Diecezjalnej**, nie wprost do Krakowa.
5. Składki dla Dzieła Rozkrzewiania Wiary wysyła się najpraktyczniej łącznie z składkami dla Dzieła Św. Dziecięctwa. Wszystkie składki z całego roku powinny być wysłane do Centrali Diecezjalnej najpóźniej do 15 stycznia następnego roku, w przeciwnym bowiem razie idą na poczet roku następnego.
6. Zwraca się uwagę na podwyższenie należności manipulacyjnej, która od 1 grudnia 1927 r. wynosi:

do	zł 50	zł	0,05
do	zł 100	zł	0,10
do	zł 500	zł	0,20
do	zł 1,000	zł	0,20
powyżej	zł 1 000	zł	1,00

   Ponieważ nie wolno nam marnować żadnego grosza danego na misje, dodawanie małej sumy do powyższych stawek może spowodować straty np. 100,05.
7. Jeżeli liczba dwunastek Dzieła Św. Dziecięctwa powiększy się, należy donieść dyrektorowi diecezjalnemu, by postarał się o nadesłanie większej ilości roczników św. Dziecięctwa.
8. Abonowanie czasopism dla Dzieła Rozkrz. Wiary nie jest przepisane statutem. Jednakże poleca się gorąco zaabonowanie odpo-

wiedniej ilości czasopism misyjnych, by uświadamiać i zachęcać członków nieustannie. W pierwszym rzędzie zaliczamy do nich:

„Misje katolickie", Wydawnictwo OO. Jezuitów w Krakowie, rocz. 9,00.

„Nasz Misjonarz", Dom Misyjny Św. Józefa w Górnej Grupie, rocz. 5,00

wzgl. „Mały Misjonarz", Górna Grupa rocznie 2,50.

Redakcja Naszego Misjonarza przyjmuje chętnie sprawozdania z odbytych wieczorków itd. misyjnych.

9. Dla celów propagandowych, polecamy ulotkę: „Wspieraj Misję!" 100 po 5,00 zł, widokówki misyjne i nalepki (znaczki) misyjne po 5 i 10 gr.

Zamówienia przyjmuje dyrektor diecezjalny.

Bibljografję oraz ocenę utworów scenicznych podamy z powodu braku miejsca później.

Dyrektor diecezjalny
Dzieła Rozkrzewiania
Wiary w Diecezji Chełmińskiej.

Redaktor odpowiedzialny: X. Dr. Rogala, Wikarjusz Jeneralny.
Nakładem Biskupiego Jeneralnego Wikarjatu. Czcionkami Drukarni i Księgarni T. z o. por. w Pelplinie.

wiadomości czasopism misyjnych, by uświadamiać i zachęcać członków nieustannie. W pierwszym rzędzie zalecamy do nich:

„Misje katolickie". Wydawnictwo OO. Jezuitów w Krakowie, rocz. 2,00.

„Nasz Misjonarz". Dom Misyjny Św. Józefa w Górnej Grupie, rocz. 5,00

wzgl. „Mały Misjonarz", Górna Grupa rocznie 2,50.

Redakcja „Naszego Misjonarza" przyjmuje chętnie sprawozdania z odbytych wieczorków itd. misyjnych.

9. Dla celów propagandowych, polecamy ulotkę „Wspieraj Misje!" 100 po 5,00 zł, widokówki misyjne i nalepki (znaczki) misyjne po 5 i 10 gr.

Zamówienia przyjmuje dyrektor diecezjalny.

Bibljografję oraz ocenę utworów scenicznych podamy z powodu braku miejsca później.

Dyrektor diecezjalny
Dzieła Rozkrzewiania
Wiary w Diecezji Chełmińskiej.